

SANTIAGO

Saludo

¹ Núa, Santiago, yái Dios yàasu wenàiwica íbaidéerica irípiná, Wáiwacali Jesucristo yàasu wenàiwicaca nacái núa. Nuwàwalicué pía, piácué doce namanùbaca Israel itaquénáinámi nàawiría icàlìlièyéicawa macái cáli ínata.

La sabiduría que viene de Dios

² Piácué nuénánáica, iwàwacutácué casímáica pi-icáca yái piùwichàanácawa macái yùuwichàacáisi íiwitáaná iyú.

³ Píalíacáinácuéwa piùwichàacaalíwa Dios irípiná peebáidacáiná Dios, yásí péewáidacuéwa piideníacaténá yùuwichàacáisi matuíbanáiri iyú, cachàiníiri píiwitáise yáapichacuéwa.

⁴ Quéwa píalimáidacué piideníaca piùwichàanáwa mamáalàacata matuíbanáiri iyú cachàiníwanái cachànicaténácué píiwitáise Dios ìwali. Yásí píalimácué pimànica macáita càide iyúwa Dios iwàwáaná.

⁵ Aibacaalí péenácué càníiri yáalíawa cayába càinácaalí iwàwacutáaná imànica ìyacaténá machacàníiri iyú, yá iwàwacutá isutáca yáawawa Dios ícha imàacáanápíná cáalíacáicani, yásí Dios imàaca cáalíacáicani. Càmicáiná Dios imáisanla wáicha wáalíacáica, néese imàacacué walí manuísíwatani, càmita nacái icuísá íchawa wía wasutácaalí ícha imàacáanápíná caalíacáica wía.

⁶ Quéwa iwàwacutá manuíca wáináidaca wawàwawa Dios ìwali wasutácaalí ícha

imàacáanápíná cáalíacáica wía. Cawinácaalí wenàiwica càmirica manuí ínáidaca iwàwawa Dios ìwali, càmita yáalimá yeebáida Dios tàì íméeri iyú, néese iméeràacawa méetàuculé Dios ícha. Càicanide iyúwa màladàca manuíri úni ìwali, cáuli itéeri abéemàalé, néese yèepùacawa abéemàa iwéré àniwa.

⁷ Yáí ínáidéericawa càì, càmita Wáiwacali imàacapíná cáalíacáicani.

⁸ Càmita Dios imànipíná irí cayábéeri yácáiná yáí wenàiwica éeruírca íiwitáise ínáidacawa abéeri wawàsi ìwali siùcatái, néese táwichanáami ínáidacawa áiba wawàsi ìwali àniwa, yá càmita yáalimá iyaca machacàníri iyú macái èeri imanùbaca.

⁹ Catúulécanácaalí áiba wenàiwica, yá iwàwacutá casímáica iwàwa Dioscáiná iicácani càiride iyúwa cáimiétacanéeri.

¹⁰ Càasucaalí áiba wenàiwica, yá iwàwacutá nacái casímáica iwàwa càmicáiná cayába Dios iicácani yàasu cawèníri ìwalíise. Níacáiná macái càasuíyéi wenàiwicaca nadèniaca malééná èeri nàyacaténá cháí èeri írìcu, càide iyúwa macái wenàiwica. Càica níade iyúwa íwinási ibàlùacaalíwa masicái yèewi manacúalibàa, càmirica ìya càiripináta. Càita nacái càmita càasuíyéi idècunìawa cháí èeri írìcu càiripináta.

¹¹ Eeri imusúacaalíwa, yá ùuleca máiní. Yá chuìca yáí masicáica, néese íwiná nacái icaláacawa. Yá imáalàacawa cayábéeri iicácanáwa. Càita nacái càasuíri yéetápináwa, idècunitàacá imànica ìyaca yàasu wawàsiwa yeedácaténá iríwa plata mamáalàacata.

Pruebas y tentaciones

12 Aibaalí wawàwacaalí wamànica wabáyawanáwa, quéwa càmicaalí càì wamàni, yásí casímáica wawàwa manuísíwata. Wadécanáami wáasáidaca càmita wawènúada wáiwitáisewa Dios ícha, yásí Dios yàaca walí wacáuca cà míri imáalàawa càide iyúwaté Dios icàlidáaná cáimiétacanéri iyúni yàanápíná nacáuca cà míri imáalàawa macáita cáininéeyéica iicáca Dios.

13 Piwàwacaalícué pimànica pibáyawanáwa, picácué píináidawa Dios yáalimáidáaná pía pimàninápinácué pibáyawanáwa. Canácatáita Dios iwàwa imànica íbáyawanáwa, càita nacái canácatáita yáalimáida wenàiwica namàninápiná nabáyawanáwa.

14 Néese píiwitáise báawéeri, yácata imáidéerica pía, yáalimáida nacái pía, néese idacùaca pía àta máinícataléta piwàwaca pimànica pibáyawanáwa.

15 Néese máinícáiná piwàwaca pimànica pibáyawanáwa, íná pimànica pibáyawanáwa. Pimànicaalí piacawa pibáyawanáwa mamáalàacata àta péetácatalétawa, yásí piwàlùacawa irìculé yái yéetácáisi cà mírica imáalàawa méetàuculé Dios ícha càiripináta.

16 Píacué nuénánái cáininéeyéica nuicáca. Picácué píima Dios idéCasa itàanica piri piwàwalicuise piwàwacaténásacué pimànica pibáyawanáwa.

17 Macáita yái cayábéerica wadènièrica, Dios yái iyéerica chènuniré, idéca imàacaca walíni, yái Wáaniri Dios idàbéericaté camalási chènuníséeyéi, níái èeri, quéeri, dùlupùta nacái. Quéwa yái Wáaniri Dios cà mírita càide iyúwa èeri iyáaná, yái èeri iwènuéricawa yàacawa, cà míri nacái icàna cayába càiripináta. Néese Wáaniri Dios canácatáita

iwènúada íiwitáisewa áiba íiwitáisesi ìwali.

18 Dios idéca yàaca wacáuca cà míri imáalàawa weebáidacaalíté báisíri tàacáisi. Càité Dios imànica càide iyúwaté iwàwáaná, yéewanápiná Dios yéenibeca wía, cayábéeyéi áiba wawàsi íicha macáita Dios idàbéericaté cháí èeri irìcu.

La verdadera religión

19 Iná piwàwalicué cayábani, píacué nuénánái cáininéeyéica nuicáca: Macáitacué pía iwàwacutácué péemìlaca cáalíacáiri iyúni áibanái itàanícaalícué píapícha, yéewáidacaalí nacáicué pía. Néese píináidacuéwa cayába ipíchawáise pitàaníca. Picácué nacái calúa pía ráunamáita.

20 Cawinácaalí caluérica íiwitáise, càmita yáalimá imànica càide iyúwa Dios iwàwáaná.

21 Iná pimàacacué píichawa casaquèeri píiwitáisecawa, yá nacái pibáyawaná manuíríca. Néese peebáidacué yái tàacáisi báisíríca píiwitáise cayábéeri iyúwa, yái tàacáisi néewáidéericuéca iyú pía; peebáidacaalícué yái tàacáisica, yásí Jesucristo iwasàacué píawa Dios yàasu yùuwichàacáisi íicha.

22 Báisíta iwàwacutácué péemìlaca yái tàacáisica, quéwa péemìlacaalícaíta meedáni, néese càmicaalícué pimàni càide iyúwa íimáaná, yá pichìwáidacáitacué píawawa meedá. Piyúunáidacuéca cayábaca Dios iicáca píiwitáise, quéwa báawaca iicácué píiwitáise.

23 Aibacaalí yéemìacáita Dios itàacái, néese càmita imàni càide iyúwa íimáaná, càicanide iyúwa wenàiwica iicácaalí inàniwa chapúalìculé.

24 Yá iicáca yáawawa chapúalìculé. Néese iwènúacanacáitawa chapúa íicha, yá iimáichaca

caquialéta càinácaalí iicácanáwa, ínà càmita ichùnià yáawawa.

²⁵ Weebáidacaalí Dios itàacái cayábéeri, yásí Dios ichuüdaca wáicha wabáyawaná yéewanápiná càmita quirínama iwàwacutá wamànica càide iyúwa wabáyawaná ichùllianá wía, Dios itàacáicáiná imáisanàca wamànica wabáyawanáwa, quéwa yàalàaca wía wamànicaténá cayábéeri. Iná yéewa càmicaalí waimáicha Dios itàacái, wamànicaalí nacái càide iyúwa ímáaná, yá casímáica Dios imànica wawàwa ìwali yái wamànírira.

²⁶ Picàlidacaalícué piináwanáwa peebáidáanása Dios itàacái, quéwa càmitacué píalimá picùaca pinùmawa ipíchaná pitàaníca báawéeri iyú, yá pichìwáidacáitacué píawawa, canáca iwèni nacái yái picàlidáanáca peebáidáanáscué Dios itàacái. Piyúunáidacuéca cayábaca Dios iicáca píiwitáise, quéwa báawaca meedá iicácué píiwitáise.

²⁷ Piwàwacaalícué píasáidaca Wáaniri Dios irí peebáidáaná itàacái báisíri iyú, yá pimànicué càì: Piyúudàacué sùmanái canéeyéica isèenái, nía nacái inanái inèrimi yéetéeyéimicawa ícha ipíchaná nàuwichàacawa. Picácué nacái pimàni píbáyawanáwa càide iyúwa áibanái èeri mìnaná ímàníná.

2

Advertencia contra la discriminación

¹ Píacué nuénánáica, yeebáidéeyéica Wáiwacali Jesucristo itàacái, yái cachàinírira íiwitáise, icànéerica mèlumèluíri iyú, yá nacái icuèrica macáita cáimiétacanéri iyú Dios yáapicha. Picácué piicá abéeri wenàiwica íiwitáaná iyúwa cayábéeri

áibanái ícha, néese cáininácué piicáca macái wenàiwica abédanamata.

² Pìwacáidáyacatáicawa pìacaténácué Dios icàaluíniná, néese áiba càasuíri iwàlùacaalíwa pèewiré idènièrica anillo oro yáawamíiyéita, ibàlewa cawèníri nacái. Yáta nacái áiba catúulécanéeri iwàlùacaalíwa, idènièrica ibàlewa éewisàimi, báawéeri meedá.

³ Néese, càmitacué pimàni cayábéeri, pitàidacaalícué cayábani yái idènièrica ibàlewa cayábéeri, yá nacái píimacuéca irí: “Píawinawa cháí cayábéeri yàalubáisi íinata”, quéwa píimacuéca catúulécanéeri irí: “Pibàlùawa alé, càmicaalí nacái píwàwa pibàlùacawa alé, yá píawinawa alé cáli íinata”, càicuéca pidéca píimaca.

⁴ Pimànicaalícué càiri báawéeri, yá pucháibacuéca píiwitáise pìyaca, càmitacué cáininá piicáyacacawa abédanamata. Yá nacái píináidacuécawa báawéeri iyú meedá, piicácáinácué càasuíri càiride iyúwa cayábéeri catúulécanéeri ícha.

⁵ Péemìacué cayábani, píacué nuénánái cáininéeyéica nuicáca: Dios idéca yeedáca yàasunáipináwa níara ìyéeyéica catúulécanéeri iyú cháí èeri írìcu neebáidacaténá itàacái tàì íiméeri iyú, yéewanápiná iwasàaca nía yàasu yùuwichàacáisi ícha càide iyúwaté Dios icàlidáaná cáimiétacanéeri iyúni imànínápiná nalí cayábéeri, macáita cáininéeyéica iicácani.

⁶ Iná, ¿cánácué máini báawaca piicáca catúulécanéeyéi wenàiwica càiyéide iyúwa canéeyéi iwèni? ¿Cánácué pibáiniada nía? ¿Càmitasicué píalíawa càasuíyéi nàuwichàidacuéca pía, namànicué nacái pirí báawéeri needácaténácué píicha pìasu

ipíchanácué nacái pidèñaca yái pimáapuèrica? Yá natécuéca pía yàcalé icuèrinánái yàatalé nacháawàcaténácué piináwaná ìwali càmicaalícué píalimá pipáyaidaca píchawa pimawèñacálecawa.

⁷ Níara càasuíyéica naicáaníca Jesucristo iquíniná, natàaníca nacái báawéeri iyú ìwali, yái cayábéerica íiwitáise, cáimiétacanéeri nacái, yeedéericuéca pía yàasu wenàiwicanáipináwa.

⁸ Pimànipinácué cayábéeri pimànicaalícué machacàníri iyú càide iyúwa Dios ichùullianácué pía, yái ichùulliacanási cachàiníríca náicha canánama íméerica: “Cáininá piicáca áibanái càide iyúwa cáinináaná piicáca píawawa”, càita iwàwacutácué pimànica áibanái irí cayábéeri.

⁹ Quéwa càmicaalícué cáininá piicáca macái wenàiwica abédanamata, yá pimànicuéca piacawa pibáyawanáwa, cabáyawanácuéca pía nacái càmicáinácué pimàni càide iyúwa Dios itàcái ichùullianá wía.

¹⁰ Cabáyawanácuéca pía, éwitacué pimànicáaníta batéwa macáita iyúwa Dios ichùullianá, càicáaníta cabáyawanácuéca pía pimànicaalícué abéeri wawàsi càmírícué Dios iwàwa pimànica. Yá cabáyawanácuéca pía iyúwa wenàiwica imàníiyéica macái báawéeri íiwitáaná.

¹¹ Cabáyawanácuéca pía éwitacué pimànicáaníta abéeri wawàsi báawéeri, yácáiná abéericata yái Diosca ichùulièricaté wía càmínápiná wamàni wabáyawanáwa macái íiwitáanáta. Dios íimaca: “Picá piimá áiba wenàiwica yáapícha càmíchúaca píinusíwa, càmíríca nacái pinìrisíwa”, íimaca yái Diosca. Càita nacái Dios íimaca: “Picá pinúa wenàiwica”, íimaca. Iná éwita càmicáanítacué

piimá áiba yáapicha càmíichúaca pínusiwa, càmírica nacái pinìrisíwa, càicáaníta cabáyawanácuéca pía pinúacaalícué wenàiwica. Càmitacué pimàni càide iyúwa Dios itàacái ichùulianá wía.

¹² Weebáidacaalí Dios itàacái, yásí iwasàaca wía yàasu yùuwichàacáisi íchawa. Dios icàlidapiná waináwaná ìwali, asáisi wamànicaalíté càide iyúwa itàacái ímáaná. Iná iwàwacutácué pitàanica cáaliacáiri iyú, piyacué nacái machacàníiri iyú Dios iicápiná.

¹³ Níacáiná cawinácaalí càmíiyéica iicá áibanái ipualé, càmitapiná Dios iicá napualé áibaalípiná yùuwichàidacaalí níawa, quéwa cawinácaalí iiquéeyéica áibanái ipualé, yásí Dios iicápiná napualé. Yá Dios iwasàapínaca níawa yàasu yùuwichàacáisi íchawa.

Hechos y no palabras

¹⁴ Píacué nuénánáica, caná iwèni Dios iicáca yái picàlidáanáca peebáidáanácué Dios càmicaalícué pimàni cayábéeri píasáidacaténácué peebáidaca Dios báisiiri iyú. Dios càmita iwasàapínácué píawa yàasu yùuwichàacáisi íchawa pisàna iyúwa meedá yái càì píimacuéca.

¹⁵ Iyacaalícué pèewi asiali càmicaalí nacái inanái, yeebáidéeyéi Dios itàacái, canácaalí nabàlepiná, canácaalí nacái nayáapíná namáapuèrica yáta èerica, yá iwàwacutácué piyúudàaca nía.

¹⁶ Néese abéeri péenácué ímacaalí nalí: “Píacuéwa cayába pìwalícué pibàlewa, piacué piyáaca nacái piyáacaléwa cadénama”, ímacaalí nalí quéwa càmita yàa nalí yái namáapuèrica, yá canéerica iwèni meedá itàacái, càmicáiná itàacái iyúudàa nía.

17 Càita nacáicué pía: Báisícaalícué peebáidaca Dios, yá pimànipinácué áibanái irí cayábéeri. Càmicaalícué pimàni áibanái irí cayábéeri, yá píasáidacuéca càmítacué peebáida Dios básiíiri iyú.

18 Quéwa cawàwanátacué piwàwaca píimaca nulí: “Abénaméeyéi yeebáidaca Dios básiíiri iyú, éwita càmicáaníta namàni áibanái irí cayábéeri. Aibanái càmíta neebáida Dios quéwa namànica áibanái irí cayábéeri”, càicué piwàwaca píimaca nulí cawàwanáta. Quéwa pidécuéca piwènúacawa. Càmítacué pínáidawa machacàníiri iyú. Càmicaalícué pimàni áibanái irí cayábéeri, yá pidécuéca píasáidaca càmíta peebáida Dios básiíiri iyú. Cawínácaalí yeebáidéerica Dios básiíiri iyú, yácata imàníirica áibanái irí cayábéeri.

19 Pidécuéca peebáidaca iyaca abéerita Dios. Yá cayábéeriquéi peebáidáanácuéca cà, quéwa macái demonio neebáidaca nacái iyaca abéerita Dios, yá natatácawa nacalùniwa náalíacáináwa Dios yùuwichàidáanápíná níawa. Iná peebáidacaalícáita iyaca abéerita Dios, càmítacué pimàni máiníiri cayábaca wawàsi demonionái íicha.

20 Picácué máiwitáise pía. Iwàwacutácué píalíacawa, càmicaalícué pimàni cayábéeri áibanái irí, yá píasáidacuéca càmítacué peebáida Dios básiíiri iyú.

21 Mabáyawanácaté Dios iicáca wàawirimi Abraham íwalíise yái imàníirica càide iyúwaté Dios ichùullianáni. Dios isutácaté Abraham íicha inúanápíná ìiriwa, yái Isaac, Dios iwàwacáináté yáalímáidaca iicáwa Abraham asásíi yeebáidacaalí Dios tàì íiméeri iyú. Yáté achúmaca Abraham inúaca ìiriwa iyúwa sacrificio Dios irípiná, quéwa

Dios imáidacaté Abraham irí ipíchanáté inúaca Isaac. Abraham yeebáidacaté Dios tàì íméri iyú, íná mabáyawanáca Dios iicácani.

²² Abraham yeebáidacaté Dios, imànicaté nacái càide iyúwaté Dios ichùullanáni. Càité nacái Abraham yáasáidaca yeebáidacaté Dios tàì íméri iyú.

²³ Càité ichàbacatéwa càide iyúwaté áiba profeta itànàanáté Dios itàacái ímérica: “Abraham yeebáidacaté Dios, ínaté mabáyawanáca Dios iicácani”, càì ímaca. Néese náimacaté Abraham ìwali Dios yàacawéerinácani, imànicáinaté càide iyúwa Dios ichùullanáni.

²⁴ Iná pialíacuéwa cawinácaalí yeebáidéerica Dios tàì íméri iyú imànicaténá càide iyúwa Dios ichùullanáni, yácata Dios iiquéerica mabáyawanéeri iyú, ìwalíse yái cayábéerica imànírira, càímírira abéta ìwalíse yái yeebáidáanáca Dios.

²⁵ Càité nacái úara Rahab, càímíchúa israelita. Quéechatécáwa uimácaté aslanái yáapicha plata ìwalínápiná, quéwa uwènúadacaté uíwítáisewa Dios irípiná. Néese uyúudàacaté pucháiba wenàiwica israelitanái ibànuèyéicaté. Ubàaca nía nàuwidenái íchawa. Uyúudàaca nía nacái namusúacaténáwa áiba àyapulicubàa báawéeyéi wenàiwica ícha. Inaté mabáyawanáca Dios iicáca úa.

²⁶ Péemiàcué comparación: Càide iyúwa wenàiwica iiná yéetánáwa idécanáami iwàwa cáuri yàacawa ícha, càita nacái cawinácaalí ímérica ìwaliwa yeebáidáanása Dios, quéwa càmita imàni cayábéeri áibanái irí, yá canéerica iwèni meedá yái itàacáica iyúwa chéecáisimi, càmicáiná yeebáida Dios báisíri iyú.

3

La lengua

¹ Píacué nuénánái, iwàwacutácué càmita manùbéeyéi péená nabàlùadaca níawawa néewáidacatená wenàiwica. Cayábacué nuénánái ipíchanácué Dios yùuwichàidaca píawa. Píalíacuéwa Dios yùuwichàidáanápíná wíawa manuísíwata áibanái ícha, wía yéewáidéyéica wenàiwica, càmicaalí wàya machacànìiri iyú càide iyúwa Dios itàacái íimáaná.

² Madécaná yàawiría macáita wía watàanica càníiri máiní cáalíacáiri iyú. Càulenáca wacùaca wanùmawa ipíchaná watàanica báawéeri iyú. Cawinácaalí càníirica imàni ibáyawanáwa itàacái iyúwa, yá béerica íiwitáise, yáaliéri nacái icùaca yáawawa macái cáalíacáiri iyú, ipíchaná imànica ibáyawanáwa.

³ Péemíacué comparación: Wachanàidaca achúméeri freno caballo inùmaliçulé yéewanápiná caballo imànica càide iyúwa wawàwáaná. Càita wáalimá wawènúadáidaca manuíri caballo.

⁴ Càita nacái nave manuínaméeyéi, lancha nacáiyéi yèeyéicawa manuíri úni yáacubàa cáuli iyú. Ewita manuínaméeyéicáaníta nía, éwita nacái cachàinìiri cáuli iwatàidacáaníta nía nacái, càicáaníta yái itéerica nave yáalimá iwènúadáidaca manuíri nave càide iyúwa iwàwáaná achúméeri téna nacáiri iyú.

⁵ Càita nacái ìyaca wanène; achúméeri wainá ìwalíiséericanì yái wanèneca, quéwa yáaliméeri imànica madécaná wawàsi, wáalimácáiná wamànica wanène iyúwa cayábéeri manuí, báawéeri nacái manuíta. Yái wàasu tàacáisi

imusuéricawa wanùma irìcuíse càicanide iyúwa achúméerína quichái idàbacaalí yeemáca manuírì ànalima. Càmicaalí áiba ichacàidani, yásí quichái yeemáca ànalima macáita. Càita nacái wía, éwita achúmácaníta yái wanèneca, càicáaníta yáalimá imànica áibanái irí báawéeri manuísíwata, càmicaalí wacua wataacáwa ipíchaná watànica báawéeri iyú.

6 Càica wàasu tàacáisi iyacade iyúwa quichái wáalimácáiná wamànica máiní báawéeri áibanái irí wataacái iyúwa, madécaná íiwitáaná báawéeri. Yái tàacáisi báawéerica imusuéricawa wanùma irìcuíse, casacàaca imànica wáiwitáise macái. Satanás, yáara demonio íiwacalináca, yácata náiwacalica macáita wenàiwicaca itàaníyéica báawéeri iyú mamáalàacata. Watànicaalí báawéeri iyú, yásí wataacái báawéeri máiní báawaca imànica yàacawa macáita yái wamánírìca chái èeri irìcu, càmita nacái wáalimá wàyaca casímáiri iyú áibanái yáapicha.

7 Wía èeri mìnánica, wáalimá macàalunica wamànica madécaná íiwitáaná pìrái, cuwèesínái nacái, cuipìranái nacái, àapínái nacái, áibanái cuwèesi nacái iyéeyéica manuírì úni yáaculé. Yá wáalimá wéewáidaca nía namànicaténá càide iyúwa wawàwáaná.

8 Quéwa canácata wenàiwica idéeri macàalunica imànica inènewa icùanápináni ipíchaná itàánica báawéeri iyú. Yái wataacái báawéerica càmita quirínama iwàwa iyamáacawa. Càicanide iyúwa àapi iculále inuérica wenàiwica, wáalimácáiná wáuwichàidaca áibanái wenàiwica báawanama watànicaalí báawéeri iyú nàwali.

9 Máiní éeruírì wáiwitáise: Wàaca cayábéeri Wáaniri Dios iríwa wanène iyúwa. Néese wanène

iyúwa nacái wataáníca báawéeri iyú áibanái wenàiwica ìwali, wacuísaca wáichawa nía nacái, níái wenàiwica Dios idàbéeyéica nàyacaténá càide iyúwa Dios inacáiyéi.

¹⁰ Abéerita wanùma irìcuíse imusúacawa cayábéeri tàacáisi Dios irí, báawéeri tàacáisi wenàiwicanái irí nacái. Píacué nuénánáica, càmita cayába wamàni càì.

¹¹ Péemìacué comparación: Canáca yéewaná ip- isíiri úni imusúacawa dápu néenibàa yáapichéi úni cayábéerica.

¹² Càita nacái higuera yéetaná càmita yáalimá yàaca walí olivo ìyacaná. Càmita yéewa uva yéetaná abéya nacáiri yàaca walí higo ìyacaná. Càmita yéewa puìwéeri dápu yàaca walí cayábéeri úni wàiréeripiná. Càita nacái càmita wáalimá wataáníca báawéeri iyú báisícaalí cayábaca wáiwitáise wawàwalìcuísewa.

La verdadera sabiduría

¹³ Báisícaalícué cáalíacáica pía, cáiwitáise nacái càide iyúwa picàlidáanácué piináwanáwa, néese pìyacué machacàníiri iyú càide iyúwa Dios iwàwáaná. Picácué nacái cáimacái piicáca píawawa áibanái ícha. Càita píalimácué píasáidaca cáalíacáicuéca pía báisíiri iyú.

¹⁴ Quéwa máinícaalícué báawaca piicáca áibanái nàasu cawèníiri ìwalíse, piwàwacaalícué nacái pichùulàca áibanái canánama, iwàwacutácué càmita piyúunáidaca cáalíacáica pía áibanái ícha, néese píasáidacuéca càmitacué píalía báisíiri tàacáisi.

¹⁵ Pimànicaalícué càì, yásí wáalíacawa píiwitáise píiméericuéca ìwali cáalíacáicasani càmirita yái nàalíacáica Dios imàaquéerica wenàiwica irí.

Néese cué cháí èeri irìcuírìca meedá yái píiwitáise caide iyúwa èeri m̀nanái ínáidáanáwa, Satanás ichùuliacáiná náiwitáise.

¹⁶ Ata alénacaalí nàyaca wenàiwica báawéyéica iicáca áibanái nàasu cawèníri ìwalíise, nía nacái iwàwéyéica ichùuliaca áibanái canánama, yásí napéliaca níawáaca, namànica nacái macái íiwitáaná nabáyawanáwa.

¹⁷ Quéwa cawinácaalí idènièyéica yáaliacáíwa Dios néeséerica, yá wáaliacawa ráunamáita cawinácaalí nía, nàyacáiná machacàníri iyú náiwitáise masaquèeri yáapichawa. Masacàacáiná náiwitáise, íná yéewa nàyaca nacái matuíbanáiri iyú áibanái yáapicha. Càmiyèi nacái calúa íiwitáise, yéemièyéica áibanái irí cáaliacáiri iyú. Naicáca áibanái ipualé, yá nayúudàaca catúulécanéyèi. Cayábaca naicáca macái wenàiwica íiwitáaná abédanamata, nataánica machacàníri iyú, càmita nacái nachìwáida wenàiwica, néese namànica áibanái irí cayábèeri.

¹⁸ Wayúudàacaalí áibanái iyáanápiná matuíbanáiri iyú náapichawáaca, yásí wía nacái wàypiná matuíbanáiri iyú. Néese áibanái iicápiná càinácaalí wàyaca, yá nawàwapiná namànica cayábèeri nacái.

4

La amistad con el mundo

¹ Píacué judíoca, ¿cánacué pimàni ùwicái píipunitawáaca? ¿Cánacué nacái pipélica píapichawáaca? Nucàlidacué piríwani. Máinicué piwàwaca peedáca piríwa cawèníri wawàsi casímáicaténacué piwàwa, íná pipéliacuéca píapichawáaca.

² Piwàwacuéca peedáca piríwa cawèníri wawàsi, néese càmicáinácué pidé peedácani, yásí pinúacuéca wenàiwica peedácaténá yàasumi. Yá báawacuéca piicáca áibanái wenàiwica nàasu cawèníri ìwalíise, néese càmicáinácué píalimá peedáca piríwani, íná pimànicuéca ùwicái píipunitawáaca, pipélicia nacái píapichawáaca peedácaténácué áibanái yàasu. Càmitacué pidé peedáca piríwani yáara piwàwéerica càmicáinácué pisutá Dios íchani.

³ Néese éwita pisutácaanítacué Dios íchani, càmitacué yàa piríni, báawacáinácué píiwitáise pisutáca Dios íchani, písímáidacaténácué píawawa meedá báawéeri iyú.

⁴ ¡Píacué wenàiwicaca iwènúadéeyéica íiwitáisewa Dios ícha! ¿Càmitasicué píalíawa pidécuéca piùwide pimànica Dios, cáininácáinácué piicáca èeri irìcuíyéi íiwitáise? Cawinácaalí iwàwéerica iyaca càide iyúwa èeri irìcuíyéi íiwitáise ímáaná, idéca yùuwide imànica Dios.

⁵ Cà mírica caná iwèni yái tàacáisica áiba profeta itànèericaté Dios inùmalìcuíse. Íimaca: “Máini cáinináca Dios iicáca wía, íná càmita iwàwa wawènúadaca ícha wáiwitáisewa ipíchaná cáinináca waicáca Dios ícha áiba”, íimaca.

⁶ Quéwa Dios iyúudàaca wía cachàiníwanái mamáalàacata imànicaténácué walí cayábéeri mawèníri iyú càide iyúwaté profeta itànàaná Dios itàacái bàaluité. Íimacaté: “Dios yùuwideca imànica wenàiwica icàlidéeyéica iináwanáwa càmitasa nawàwacutá Dios, quéwa Dios imànica cayábéeri mawèníri iyú nalí cawinácaali yáaliéyécawa nawàwacutáca Dios iyúudàaca nía”, íimaca.

⁷ Íná pimàcacué Dios icùaca píiwitáise,

pimànicaténácué càide iyúwa ímáaná. Pibàlùacuéwa tàì íméeri iyú Satanás ípunita, picácué peebá írí, yásí iplacuécawa pícha.

⁸ Pìwènúadacué píiwitáisewa Dios irípiná, yá iicácuéca pipualé imànicaténácué pirí cayábéeri mawèníri iyú. ¡Píacué cabáyawanéeyéica, pimàacacué píchawa yái báawéerica pimàníricuéca! ¡Masacàacué pimànica piwàwawa pibáyawaná íchawa, yái píináidéericuécawa báawéeri iyú piwàwalicúisewa, píacué pucháibéeyéica íiwitáiseca! Càmitacué píalimá cáinináca piicáca Dios cáininácaalícué piicáca èeri irícuíyéi íiwitáise càmiyéica yáalía Dios ìwali.

⁹ ¡Pícháánícué ìwali yái báawéerica pimàníricuéca! ¡Picácué casímáica piicáanica pibáyawaná ìwaliwa, néese pícháánícué ìwali! ¡Pimàacacué píchawa yái casímáiná piwàwa pibáyawaná ìwaliwa, néese iwàwacutácué achúmaca piwàwa pibáyawaná ìwaliwa!

¹⁰ Pìcàlidacué píchawa yái báawéerica pimànírica Wáiwacali imàacacaténácué iwàwawa pibáyawaná ícha. Yásí imànicuéca pirí cayábéeri.

No juzgar al hermano

¹¹ Píacué nuénánáica, picácué pitàaní báawéeri iyú pìwaliwáaca. Pitàanicaalícué báawéeri iyú áiba wenáiwica ìwali, càita nacái báawacaalícué piicácani ìwalíse yái imànírica, càmitacué pimàni iyúwa Dios ichùulianá cáinináanápinácué piicáyacacawa. Càmitacué piicá Dios itàacái cáimiétaquéri iyú, néese píasáidacuéca báawaca piicáca Dios itàacái càiride iyúwa wawàsi canéerica iwèni. Quéwa pimànicaalícué càì, yá píasáidacuéca piicáca

píawawa càiride iyúwa cachàiníríca Dios ícha, picàlidacáinácué càmítasa iwàwacutá pimànica càide iyúwa Dios itàacái ímáaná.

¹² Iyaca abéerita Dios, yái imàaquéerica walí itàacáiwa. Piwàwalicué nacái yái Dios imàaquéerica walí itàacáiwa, yácata nacái yùuwichàidéeripináca báawéeyéi wenàiwica, iwàsèeripiná nacái áibanái wenàiwica Dios yàasu yùuwichàacáisi ícha. Iná canáca yéewanácué pitàaníca báawéeri iyú áiba wenàiwica ìwali, abéericáináta Diosquéi yáliéricawa wenàiwica íiwitáise.

Inseguridad del día de mañana

¹³ Siùcade péemiàcué cayába píacué icàlidéeyéica càì: “Siùcade wàacawa áiba yàcalé irìculé, táwicha nacái. Yá wayamáapínacawa néenibàa abéeri camuí. Yá wamànipiná wàasu wawàsiwa weedácaténá walíwa plata mamáalàacata”, càicué píimaca.

¹⁴ ¡Picácué càì píimaca, càmícáinácué píalíawa càinápinácaalí pichàbáanápínáwa táwicha èerì! Canácata wéená ìyéeri càiripináta cháì èeri irìcu. Càide iyúwa waicácaalí samànéeri achúmasíwata, néese yáta canácani, càita nacái wàyaca cháì achúma èerínata. Càmita wáalíawa càicaalínápiná wéetáwa.

¹⁵ Iwàwacutácué càì píimaca: “Wáiwacali iwàwacaalí wamànica càì, yásì wàyaca néenibàawa, wamànica nacái wawàsi”, càicué iwàwacutá píimaca.

¹⁶ Quéwa máinícué piwàwaca pitàaníca canùmaséeri iyú, cachàinicáinácué piicáca píawawa. Báawaca meedá Dios iicáca yái cáimacáinácuéca piicáca píawawa.

¹⁷ Cawinácaalí yáaliérica càinácaalí iwàwacutáaná imànica cayábéeri, néese càmicaalí imàni càì, yá imànica ìyaca ibáyawanáwa.

5

Advertencias a los ricos

¹ ¡Péemìacué cayábani, píacué judío càasuíyéica càmiíyéica yeebáida Dios itàacái! ¡Píicháanicué, péemíanicawa nacái ìwali yái báawéeri yùuwichàacáisi yàanèripinácuécawa pìwali!

² Yá báawapinácuéca píichani macáita pìasu cawènírica. Cuwée iyáapinácuéca píicha pibàle cayábéerica.

³ Yá cayàmipinácuéca píichani macáita yái pìasu oroca, plata nacái. Cayàmicaalípinácué píichani, yásí macáita náalíacuéca piináwaná ìwaliwa càmitacué piyúudàa catúulécanéeyéi pìasu plata iyúwa, yái plata cáininéericuéca piicáca. Yácué pìasu cawèníiri imáalàapinácuécawa píicha, néese piùwichàapinácuécawa cáiwíiri iyú. Pidécuéca pìwacáidaca madécaná cawèníiri pìasupináwa malééná èri ipíchawáise èri imáalàacawa.

⁴ Pìasu plata yáasáidapiná cabáyawanácuéca píawa, yái plata càmiricuéca pìa wenàiwica irí íbaidéeyéicatécué píri needácaténácué píri pibànacale iyacaná. Yái Wáiwacali cachàinírira náicha canánama, ichùulíerica nacái chènuníiséeyéi úwi, idéca yéemíaca catúulécanéeyéi ícháánica irí, níái íbaidéeyéicuéca píri, nacháawàanácué piináwaná ìwali, yá Wáiwacali yùuwichàidapinácué píawa.

⁵ Chái èeri irìcu pìyacuéca cayábéeri iyú, càasuúri iyú nacái. Pidèniacuéca macáita yái piwàwéerica casíimáicaténacué piwàwa. Pidécuéca piyáaca cadénama, yá walíibàacuéca pía càide iyúwa pìrái walíibèeyéi nawalíibàidéeyéica cayábéeri yàacàsi iyú ipíchawáise nanúaca nía. ¡Yá máinicué mawiénica piasu èeri Dios yùuwichàidacatáipinacué pía wa càide iyúwa natécaalí pìrái nanúacaténá nía!

⁶ Picàlidacuéca pichìwawa picháawàacaténá mabáyawanéeyéi iináwaná ìwali, néese pinúacuéca nía, éwita càmicáanítacué napélicia pía.

La paciencia y la oración

⁷ Quéwa, píacué nuénánáica yeebáidéeyéica Wáiwacali itàacái, pìideniacué piùwichàanáwa mamáalàacata matuíbanáiri iyú àta Wáiwacali yàanàacataléta. Péemiacué comparación: Yái ibànéerica ibànacalewa iwàwacutá icùaca mamáalàacata matuíbanáiri iyú àta idàbacataléta unía yúuwàacawa. Néese iwàwacutá icùaca quiríta àta unía imáalàacatalétawa àniwa yeedácaténá bànacalé iyacaná.

⁸ Càita nacái picùacué mamáalàacata matuíbanáiri iyú, peebáidacué tàì líméeri iyú nacái mawiénicáiná Wáiwacali yéenáiwana yàanàanápíná.

⁹ Píacué nuénánáica, picácué pitàaní piríwáaca lúasi iyú, ipíchaná Dios yùuwichàidacuéca pía wa. Yá mawiénica Dios yàasu èeri yùuwichàidàanápíná wenàiwica, càide iyúwa wenàiwica ibàlùacaalíwa capì inùmalìcu ipíchawáise iwàlùacawa.

¹⁰ Píacué nuénánáica, iwàwacutácué pìyaca càide iyúwa profetanái icàlidéeyéicaté tàacáisi Wacuèriná Dios inùmalìcuíse. Yáté nàuwichàacawa Dios

irípiná neebáidacáináté itàacái, quéwa nàidenìacaté nàuwichàanáwa mamáalàacata matuíbanáiri iyú.

11 Wáaliacawa casímáica nía siùcáise de bàaluitécáiná nàidenìaca nàuwichàanáwa matuíbanáiri iyú Dios irípiná. Píaliacuécawa Job iináwaná ìwali. Satanás yáalimáidacaté iicáwani cachàinìiri iyú. Ewitaté Job yùuwichàacáanítawa manuísíwata, càicáaníta ìidenìacaté yùuwichàanáwa mamáalàacata; càmitaté iwènúada ìiwitáisewa Dios ícha. Píaliacué nacáwa idécanáamité Job yùuwichàacawa manuísíwata, néeseté Wacuèriná Dios imànicaté irí cayábéeri manuísíwata, máinicáiná Dios iicáca wapualé, catúulécaná nacái iicáca wía.

12 Quéwa péemiacué cayábani nuénánái yái tàacáisi máinìrica cachàini: Picácué píima “Báisi báisísíwata, Dios yáliéricawa”, picácué càì píima. Picácué nacái càì píima capìraléeri cáli ípidená ìwali, cáli ípidená ìwali nacái, càinácaalí áiba wawàsi ípidená ìwali nacái. Píimacaalícué “Báisíta”, iwàwacutácué báisírica pitàacáica. Píimacaalícué “Càmita”, iwàwacutácué báisírica pitàacáica. Picácué píima: “Báisi báisísíwata, Dios yáliéricawa”, ipíchanácué Dios yùuwichàidaca píawa.

13 Aibanáicaalí péenácué yùuwichàacawa, iwàwacutá nasutáca níawawa Dios ícha. Aibanáicaalí casímái iwàwa, iwàwacutá nacántàaca casímáiri iyú Dios irí nàacaténá irí cayábéeri.

14 Aibacaalí cáuláica, iwàwacutá imáidaca ancianonái, níara icuèyéica wenàiwica yeebáidéyéica Jesucristo itàacái. Iwàwacutá imáidaca nía nasutácaténá irí Dios, napusúacaténá nacái séenási ipùdàlìcu idècunitàacá nasutáca irí Dios Wáiwacali

ípidená ìwali.

¹⁵ Yá manuícaalí ancianonái ìnàidaca iwàwawa Dios ìwali ichùnìanápíná cáuláiquéeri, náalíacáináwa Wáiwacali iwàwaca ichùnìaca cáuláiquéeri, yásí ichùnìacawa yái cáuláiquéerica, yá Wáiwacali yeedápináca íchani, yái uláicáica. Cáuláiquéeri imànicaalíté ibáyawanáwa, yásí Wáiwacali imàacaca iwàwawa ibáyawaná ícha.

¹⁶ Iná picàlidacué píichawa yái báawéerica pimàniiricuéca píriwáaca, pisutáyacacuéwa píichawáaca pimàacáanápínácué piwàwawa ícha yái pibáyawanácuéca. Néese pisutácué pìwaliwáaca Dios ícha ichùnìanápínácué pía. Cayábacaalí wáiwitáise Dios iicápiná, wàyacaalí nacái machacàníri iyú, néese wasutácaalí wíawawa Dios ícha, yásí Dios imànicué walí cayábéeri manuísíwata.

¹⁷ Piwàwalicué càinácaalíté iyáaná Dios yàasu profeta ípidenéericaté Elías. Yácata abéeri asíali wanacáiri, quéwa Elías isutácaté Dios manuísíwata ípíchanáté unía yúuwàacawa, yéewacaténáté báawéeyéi wenàiwica nàuwichàacawa nabáyawaná ichùuliacawa. Yá máisiba camuí y medio canácaté unía; Dios imànicaté càide iyúwa Elías isutáaná ícha.

¹⁸ Néese Elías isutácaté Dios ícha àniwa unía yúuwàacaténáwa àniwa, yá yèepùaca unía yúuwàacawa àniwa cáli ìwali, yèepùa bànacalé yàaca iyacanáwa.

¹⁹ Píacué nuénánáica, áiba péenácué iwènúadacaalí íiwitáisewa Dios itàacái ícha, néese piyúudàacaalícué iwènúadaca íiwitáisewa Dios irípiná àniwa, yá pimànicuéca placawa cayábéeri manuísíwata.

²⁰ Péemíacué cayábani, cawinácaalí iwènúadéerica áiba wenàiwica ibáyawaná íchawa, idéca icùaca

cabáyawanéeri ipíchaná yéetácawa méetàuculé Dios íicha càiripináta. Yá nacái Dios imàacapiná iwàwawa ibáyawaná manuírí íicha.

**El Nuevo Testamento de nuestro Señor
Jesucristo en el idioma piapoco
New Testament in Piapoco**

copyright © 2009 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Piapoco

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Piapoco

pio

Colombia

Copyright Information

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Piapoco

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022

15b1335d-e064-57a2-9f7f-a5383125b741